

Премијера на сцени Српског позоришта у Мађарској

ТЕАТАР

Сценски мозаик поетских фрагмената Петра Милошевића

По идеји глумца Јосе Маторица и дугогодишњег члана Српског позоришта у Мађарској, настала је представа чији делови нису повезани, у смислу да не постоје класичан почетак, разрада и крај. Све ове приче ипак дају једну целину, која публици преноси поруку.

У препуној позоришној сали, гледаоци су имали прилику да погледају ретроспективу дела познатог српског писца из Мађарске који је издвојио најинтересантније делове својих песама и поема и приказао их у сценском облику, у представи „Последњи мај”

Јосо Маториц и Мирко Милошевић

У представи су приказани детаљи биографије једне фиктивне личности. Овога пута је то главна личност из романа Петра Милошевића „Лондон-Помаз”, која се појављује и као свеприсутан лик и у другим романима.

Наслов представе узет је из истоименог комада представе „Последњи мај”, која је била изведена 31. маја 1999. године, последње године XX века, неколико недеља после завршетка бомбардовања Југославије. Представа је била иронична алузија на првомајске прославе у доба комунизма – инверзија последње првомајске прославе. Изражавала је тадашње расположење – крај XX

века, крај месеца маја, крај бомбардовања. Бомбардовање се завршило, али је Југославија у рушевинама. Употребљена је техника која као да не потиче са овога света; била је то једна апокалиптична сила. Писац осећа да се ту живот завршава и целом свету се ближи крај у ватри и ратовима.

„Ти догађаји могу да се повежу и са овим што се код нас данас дешава”, каже Милошевић. „У сваком селу у Мађарској, Срба је све мање и све је присутније питање колико ће још постојати Срби у Мађарској. Историја се понавља новим таласом миграција, које ми још нисмо видели у нашим животима. О сличнима смо слу-

шали, као и о пропадању великих и моћних народа и царства. Да ли такав крај чека и Србе?”

Ова своја филозофска размишљања и бригу за српски народ, за вољене Србе из Помаза, Калаза и Сентандреје, Петар Милошевић прекида и освежава представу скрећући тему на духовите договорштине овдашњих Срба.

Расположење током представе одржавало је и подстицало виртуозно извођење ауторских композиција младог уметника Мирка Милошевића. Као дугогодишњи члан Српског позоришта, он својим ангажовањем

и врсним музицирањем прати многа културна догађања у српској заједници.

Карактеристичан хумор Петра Милошевића осваја, како оне који ликове о којима се говори познају или препознају, тако и оне који се први пут срећу са њим. Сваки гледалац, који довољно познаје општу српску историју и Сентандреју може да догради своје знање и да прати догађаје, али не у сувопарном, уцбеничком, него у књижевном литерарном облику, уз пратњу музике.

Представа „Последњи мај” требало је да буде изведена истог датума као и њена претходница, 31. маја 2015. године, али то није било могуће због болести глумца.

Срећни смо што је Јосо Маториц поново био са нама и својим врхунским извођењем испунио нас емоцијама. Одлична глума, уз ефектну музику и вокално извођење, а нарочито несвакидашњи текстови Петра Милошевића, освојили су гледаоце и понекад их доводили на ивицу суза. Доживљај је, како су нам рекли, био од оних незаборавних.

К. П.

Светозар Башић (1949–2015)

ВЈЕЧНАЈА ПАМЈАТ

Светозар Башић рођен је 4. априла 1949. године у Чобанцу, од оца Милана и мајке Ленке, рођене Мегалељев. Као Србин који је у својој души дубоко био одан православу, још као младић је помагао свом стрицу Сави Башићу, тадашњем старатељу месне српске цркве посвећене Светом архангелу Гаврилу, у одржавању храма, парохијског дома, српске школе, гробља и популарног Бунарчића, где се Срби из Чобанца и околних места окупљају о Илиндану.

После упокојења стрица, Светозар Башић је ове обавезе обављао заједно са својом породицом. Знатно је утицао и бринуо да се уочишћеном, уређеном храму на достојан начин могу обављати богослужења. Заједно са Станком Величковим много се трудио и радио на томе да се старо српско гробље пресели на нову локацију, где је основано ново гробље.

После пада комунистичког режима Светозар Башић је активно учествовао у обнови цркве и изградњи потпорног зида црквене порте у којој су узидани најбоље очувани надгробни споменици старог гробља.

Када је Србима у Мађарској пружена могућност за оснивање мањинских организација, а касније и народносних самоуправа, Светозар

Башић је поново узео удео у остваривању тог важног задатка. Увелико је допринео томе да је у Чобанцу основана Српска самоуправа, у којој је, као члан руководства, одиграо значајну улогу.

Имао је позамашан удео и око решавања проблема аутобуског превоза ђака који похађају Српску основну школу и гимназију „Никола Тесла” у Будимпешти. Својим трудом и залагањем увелико је допринео и томе да се уграђивањем алармног уређаја месна црква заштити од провалника, да се подигне додатни зид храмовне порте, да српско гробље буде непосредно повезано са сеоском водоводном мрежом.

Одиграо је такође значајну улогу да се некадашња српска вероисповедна школа у Чобанцу, иначе задужбина Евгенија Думче, обнови и преда на употребу житељима Чобанца, те да се она претвори у Дом народности.

Светозар Башић је био поштован, признат и цењен мајстор и извођач завршних грађевинских радова. Познавали су га многи широм Мађарске, у свим оним насељима где живе Срби, почев од Сентандреје, па све до манастира Грабовца.

Будући да је био познат и од многих поштован друштвени активиста, често је посећивао храмовне славе, регионалне манифестације, народносне приредбе, весеља. Увек је био спреман да притекне у помоћ како нашим људима, тако и српској цркви и разним установама.

Светозар Башић је преминуо у Господу 15. октобра 2015. године. Сахрана је обављена на чобаначком српском гробљу 22. октобра.

Овом приликом желимо да се му се захвалимо на свему што је током свога живота радио. Његову успомену очуваћемо у свом сећању. Вјечнаја памјат!

Др Војислав Ластич